

Nr 239. Interpellation av Caroline Andersson om ansvar för bristerna i hemtjänsten
KSN-2013-1318

Kommunfullmäktige

Interpellation

Vilket ansvar tar Ebba Busch för bristerna i hemtjänsten?

Den 9 mars 2013 anordnades en debatt om villkoren för personalen i Uppsala kommuns hemtjänst. Debatten inleddes med att en anställd inom Uppsala kommuns hemtjänst, Li Kristjansdottir, visade upp sitt schema och pekade på omöjligheten i att göra ett gott arbete med så pressade tidsmarginaler för att ta sig mellan omsorgstagarnas hem. I något fall var det till och med så att personalen förväntades befinna sig hos två olika omsorgstagare samtidigt. Både du Ebba Busch (KD), som ordförande för äldrenämnden och Cecilia Hamenius (FP), som ordförande för Vård och Bildning deltog i debatten. Ni båda deklarerade att situationen var mycket bekymmersam och djupt otillfredsställande. Som ordförande för äldrenämnden uttryckte du att det hela kunde vara fråga om ett avtalsbrott som skulle bli föremål för vidare utredning,

Några dagar in i juni, alltså nästan tre månader senare, får vi se Li Kristjansdottir som beskrev sitt omöjliga schema under debatten den 9 mars beskriva samma sak på nyhetsprogrammet Aktuellt. Återigen en bild av ett pressat schema där äldre som väntar på att få hjälp av hemtjänstpersonalen knappt hinner säga hej innan det är dags för personalen att lämna igen.

Händelserna som beskrivits både i samband med debatten och i nationell media ger upphov till flera frågor, inte minst om vilket ansvar du som ordförande tagit för att reda ut situationen.

Med anledning av ovanstående vill jag fråga Äldrenämndens ordförande Ebba Busch (KD) följande:

• Vilka åtgärder vidtog du i samband med att du den 9 mars fick information om de förhållanden som rådde inom Uppsala kommuns hemtjänst?

• I det fall du vidtog åtgärder, på vilket sätt följde du upp att dessa fått effekt?

• Hur kommer det sig att samma problem återfinns hos samma hemtjänstutförare hela tre månader efter att du först fick information om situationen?

• Senare har det uppdagats att problemen finns hos flera utförare och att en del av förklaringen tycks ligga bland annat i en för låg ersättning för transporttid mellan omsorgstagarna. Vilket ansvar anser du att äldrenämnden har för de brister som vi ser i hela hemtjänsten?

Caroline Andersson

2e vice ordförande Äldrenämnden (S)

Svar

1. *Vilka åtgärder vidtog du i samband med att du den 9 mars fick information om de förhållanden som rådde inom Uppsala kommuns hemtjänst?*
2. *I det fall du vidtog åtgärder, på vilket sätt följde du upp att dessa fått effekt?*
3. *Hur kommer det sig att samma problem återfinns hos samma hemtjänstutförare hela tre månader efter att du först fick information om situationen?*
4. *Senare har det uppdagats att problemen finns hos flera utförare och att en del av förklaringen tycks ligga bland annat i en för låg ersättning för transporttid mellan omsorgstagarna. Vilket ansvar anser du att äldrenämnden har för de brister som vi ser i hela hemtjänsten?*

1. Vilka åtgärder vidtog du i samband med att du den 9 mars fick information om de förhållanden som rådde inom Uppsala kommuns hemtjänst?

Omedelbart efter mötet den 9 mars kontaktades ansvariga hos utföraren Vård & bildning (V&B). V&B undersökte saken och återkom med svaret att schemalaggningsen hade brustit under början av mars månad, men att det nu var korrigerad.

Samma dag som inslaget i aktuellt sändes, dvs i början av juni, gav jag en avdelningschef vid HVK i uppdrag att kontakta V&B för att få dagsfärs information om hur schemalaggningsen fungerade. Avdelningschefen ringde upp ansvarig affärsområdeschef vid V&B vilken svarade att schemalaggningsen inte hade brustit under maj månad.

2. I det fall du vidtog åtgärder, på vilket sätt följde du upp att dessa fått effekt?

För att säkerställa att den information som V&B givit i mars och juni var korrekt gav jag kontoret för hälsa vård och omsorg (HVK) i uppdrag att kontrollera samtliga redovisade tider och scheman under tre till fyra dagar i den hemtjänstgrupp i Nyby där Li Kristjansdottir arbetade.

HVK kontrollerade alla scheman under perioden 18-21 maj. Under perioden hade 34 personer arbetat. Vissa hade arbetat fler än ett arbetspass varför det totala antalet arbetspass var 63. Av dessa 63 arbetspass var det 13 som vid något tillfälle hade en planerad res-/gångtid mellan två besök/brukare på en minut eller noll minuter. Flertalet av dessa var gångtid i trygghetsboendet i Nyby där utföraren har flera brukare. HVK bedömde det därför inte som orimligt att det kan ta en minut eller mindre att förflytta sig mellan två brukare som bor på samma plan i samma trappuppgång.

Några enstaka fall av överlappning konstaterades också när HVK granskade alla scheman. Med överlappning avses att ett nytt besök har planerats in innan det föregående ska ha avslutats. Det rörde sig som mest om två minuters överlappning. Överlappningen förklarades av V&B av att de sk planerare som ansvarade för schemalaggningsen hade små bildskärmar till sina datorer där denna överlappning inte framgick. Avsikten var enligt V&B inte att planera med överlappning utan var istället rena misstag från planerarnas sida. Utföraren meddelade de tajta tiderna enkom var en schemateknisk fråga och att medarbetarna inte ombetts arbeta utan transporttid. Det är dock uppenbart att medarbetarna uppfattat att de var ålagda att arbeta på detta vis. HVK framförde att överlappningen helt måste upphöra och inom kort informerade V&B om att större bildskärmar hade införskaffats för att undvika all överlappning.

Under hösten 2013 har kontoret fortsatt att följa hur personalen i Nyby hemtjänstgrupp arbetar. Det har bl a skett genom att följa medarbetarnas tidsregistrering i Phonirow, det system där all tid som utförs hos brukare registreras. Den personal som hade mest tid registrerad under oktober månad hade arbetat hos brukare 70-75 procent av den totala arbetstiden. Det innebär att resterande 25-30 procent av arbetstiden utgörs av res-/gångtid, personalmöten osv. Procentsatserna visar inte att vårens problem med alltför snäv schemalaggningsen skulle kvarstå.

3. Hur kommer det sig att samma problem återfinns hos samma hemtjänstutförare hela tre månader efter att du först fick information om situationen?

Vård och bildning förklarade den planerade överlappning som förekom i mars åtgärdades snarast. Den överlappande schemalaggningsen som förekom i maj var misstag orsakade av

för små bildskärmar till datorer. Se vidare svar på ovanstående fråga.

4. Senare har det uppdagats att problemen finns hos flera utförare och att en del av förklaringen tycks ligga bland annat i en för låg ersättning för transporttid mellan omsorgstagarna. Vilket ansvar anser du att äldrenämnden har för de brister som vi ser i hela hemtjänsten.

Äldrenämnden har ansvar för att genom beställning av, genom goda förutsättningar och genom uppföljning säkra en god äldreomsorg. Jag känner bara till att problem med överlappningar i scheman har funnits hos Vård och bildning.

Äldrenämnden har sedan dess LOV infördes inom hemvården haft en ersättningsmodell där utförarna enbart får ersättning för utförd tid. Med utförd tid menas tid som används för att utföra de insatser som den enskilde har beviljats. Ersättningsmodellen, som används av många kommuner, innebär att ingen speciell ersättning utgår för restid. Modellen är istället utformad så att ersättningen för utförd också ska täcka övriga kostnader, t ex kostnader för restid och personalmöten samt lokal- och overheadkostnader.

När modellen togs fram år 2008 gjordes beräkningar som visade att 64 procent av personalens arbetstid behövde utgöras av utförd tid för att ersättningen skulle täcka utförarens alla kostnader. Eftersom äldrenämnden under de senaste åren valt att inte höja ersättningsnivåerna har utförarna styrt mot en allt större andel av personalens arbetstid ska ägnas åt utförd tid hos den äldre för att få verksamheten att gå ihop ekonomiskt. Det kan vara en förklaring till att arbetsscheman har lagts med snävt tilltagen restid.

Äldrenämnden har under 2013 arbetat mot att höja ersättningsnivåerna. Under året har dialog hållits med samtliga utförare i olika

forum och under oktobernämnden fattades beslut om höjda ersättningar. Min bedömning är att de förändrade ersättningsnivåerna ger kommunens utförare förutsättningar att lägga arbetsscheman med tillräcklig restid samt i övrigt bedriva en hemvård av god kvalitet.

Ebba Busch Thor
Kommunalråd KD